

Način vrjednovanja I. dijela ispita – školski esej

Temeljna tablica za opisivače

	Vrsta opisivača			%	Bodovi	Postotni udio
A	Čitanje i razumijevanje teksta	A1	navedena obilježja ponuđenoga teksta (tekstova) – književnoteorijska ili književnopovijesna / ostvaren traženi oblik školskoga eseja	5%	2	50%
		A2	prepoznati ključni sadržajni podatci i struktura	10 %	4	
		A3	opisana problematizacija prema smjernicama tekstova	15 %	6	
		A4	navedene tvrdnje potkrijepljene citatom/parafrazom	10 %	4	
		A5	pokazano razumijevanje teksta	10 %	4	
B	Pismeno izražavanje	B1	Sadržajno oblikovanje teksta	7,5%	3	15%
		B2	Smisljena povezanost	5 %	2	
		B3	Prikladan stil	2,5%	1	
C	Uporaba hrvatskoga jezika	C1	Pravopisna točnost	10 %	4	35%
		C2	Odabir riječi	12,5%	5	
		C3	Gramatička točnost	12,5%	5	
	Ukupno					100%

Temeljna tablica za opisivače razrađena

Temeljna tablica za opisivače

	Vrsta opisivača			Bodovi
A	Čitanje i razumijevanje teksta	A1	navedena obilježja ponuđenoga teksta (tekstova) – književnoteorijska ili književnopovijesna / ostvaren traženi oblik školskoga esaja	2
		A2	prepoznati ključni sadržajni podatci i struktura	4
		A3	opisana problematizacija prema smjernicama tekstova	6
		A4	navedene tvrdnje potkrijepljene citatom/parafrazom	4
		A5	pokazano razumijevanje teksta	4

B	Pismeno izražavanje	B1	Sadržajno oblikovanje teksta	3	Sadržajno oblikovanje u tri dijela – kompozicija <hr/>	1 <hr/>
					Jasno oblikovanje i logično nanizane misli	2
		B2	Smisljena povezanost	2	Prikladna duljina i složenost rečenica <hr/>	1 <hr/>
					Smisljena povezanost među rečenicama	1
		B3	Prikladan stil	1		
C	Uporaba hrvatskoga jezika	C1	Pravopisna točnost	4	Prikladna interpunkcija, zarezi, navodnici <hr/>	2 <hr/>
					Slovni sastav riječi: ije/je, sastavljeno /rastavljeno, kratice, dijakritici, VMS, semantika	2
		C2	Odabir riječi	5	Prikladni izrazi – fonologija <hr/>	2 <hr/>
					Prikladno značenje (osnovno, konotacijsko i kolokacijsko) <hr/>	2 <hr/>
					Prikladni odabir riječi	1
		C3	Gramatička točnost	5	Prikladni oblici, sprezanje <hr/>	2 <hr/>
					Prikladna uklopljenost, sročnost <hr/>	2 <hr/>
					Red riječi, posebno zanaglasnice	1
	Ukupno			40		

Opisivači za školske eseje na višoj razini na probnoj državnoj maturi 2009.

Otac Goriot, Honorea de Balzaca

A ČITANJE I RAZUMIJEVANJE TEKSTA

20 BODOVA

A1 navedena obilježja ponuđenoga teksta

2 boda

Očekivano

- ulomak se nalazi na kraju romana, to su završne rečenice romana, završne scene romana u kojima Rastignac pokapa oca Goriot i donosi neopozivu, čvrstu odluku da uspije u životu – da pobijedi Pariz
- roman pripada razdoblju realizma (francuskoga)

2 boda – ulomak smješten i određeno razdoblje

1 bod – samo jedno od navedenoga

0 bodova – nema ništa od navedenoga ili je pogrešno

A2 Prepoznati ključni sadržajni podatci i struktura

4 boda

Očekivano

- tematika je društvena, iz svakodnevnoga života, iz pariškoga života u 19. st. i sl.
- 1. fabularna linija: očinska ljubav prema djeci – otac Goriot bezuvjetno obožava svoje kćeri
- 2. fabularna linija: želja mladoga provincijalca (Rastignac) da uspije u životu
- 3. fabularnu liniju nosi Vautrin – i ta se linija ne razrješava u ponuđenome ulomku (pristupnik ne mora uopće spomenuti treću liniju)
- otac Goriot umire napušten od svojih kćeri, potpuno osiromašen, scena ukopa predstavlja zapravo pravu sliku njegova života – bez ljubavi i podrške vlastitih kćeri – a sam to sebi za života nije htio priznati i nije htio spoznati tu činjenicu – da je nevoljen; on je uvijek ima riječi isprike za svoje kćeri, nije shvaćao da ga iskorištavaju, njegov je ukop tužan kao i njegov život, na ukopu se pokazala prava stvarnost njegova života

4 boda – navodi se sve očekivano

3 boda – ne određuje se tematika, ali ima sve ostalo; ima sve elemente, ali površnost i oskudnost u podacima

2 boda – određuju se samo fabularne linije, ne uspoređuje se ukop s Goriotovim životom ili se to opisuje pogrešno; određuje se tematiku i uspoređuje Goriotov život i ukop

1 bod – navodi samo jedan očekivani element: oca Goriot – život i ukop; vrlo površno i šturo navodi fabularne linije

0 bodova – nema ništa od očekivanoga ili je samo mali broj napisanoga točan

Očekivano

- da je umro napušten vidi se po tome da su došle prazne kočije, samo je služinčad bila prisutna, grobarima je morao platiti Rastignac, a i to je morao posuditi
- neopisivu tugu u Rastignacu izaziva spoznaja da ni on nema to malo novaca da plati pogreb – i sam pisac kaže da je to bila beznačajna stvar, ali ga je svejedno rastužila
- Rastignac je emocionalno uznemiren i pogođen jer je poznavao Goriotovu bezuvjetnu ljubav prema kćerima, a sada vidi što je dobio zauzvrat
- Rastignac se ujedno oprašta sa svojim idealima, ostavlja čisto srce na grobu, shvatio je da ne želi ovako završiti svoj život, shvatio je da je novac u tadašnjem društvu jedino mjerilo uspjeha u životu (društveni ugled), a za mnoge i sreće u životu, Goriotu su kćeri obilazile dok je imao novaca
- Rastignac uviđa da će morati učinit neke kompromise, da će morati odustati od svojih mladenačkih ideala i načela, pristati na igru koja vlada u društvu u koje želi ući, u koje se želi probiti
- Rastignac gledajući Pariz postaje odlučan u svojoj namjeri da uspije i uđe u visoko društvo; pisac kaže da žudno gleda prema dijelovima Pariza

6 bodova – piše o svemu očekivanome – obrazlaže da je G. umro napušten; govori o R. suzama i razumije smisao njegovih suza, razumije da je to nova stranica za Rastignaca, R. postaje odlučan da uspije u životu i donosi tu odluku – **i sve točno obrazlaže**

5 bodova – piše o svemu očekivanome, ali nedovoljno obrazlaže

4 boda – piše samo o Rastignacu i njegovoj odluci, ne obrazlaže Goriotov položaj; sve napisano je točno

3 boda – pristupnik prepričava ulomak, nadopunjuje ga nekim podacima, ali ne razumije Rastignacove suze i odluku koju donosi, ne objašnjava zašto G. umire sam; napisano je nedovoljno i ne ukazuje da pristupnik ulomak povezuje s romanom

2 boda – piše o G. i odnosu sa kćerima, ali ne objašnjava Rastignacove suze na pokopu i odluke koje donosi

- piše samo o jednom elementu očekivanoga, ali temeljito i dobro
- piše o svemu navedenome, ali površno i nisu svi podatci i zaključci točni

1 bod – samo šturo navodi očekivano (nabroja bez ikakvih objašnjenja);

- prepričava ulomak prema smjernicama
- uz elemente očekivanoga ima malo je točnih podataka i zaključaka;
- previše se udaljava od interpretacije ulomka

0 bodova – nema ništa od očekivanoga ili je sve navedeno pogrešno; potpuno se udaljio od interpretacije ulomka; ima tek polovično navedene podatke iz smjernica, bez ulaska u sam ulomak

A4 navedene tvrdnje potkrijepljene citatom/parafrazom**4 boda****očekivane potkrjepe****a) potkrjepa da je umro sam i napušten**

- pojave se dvije kočije s grbovima, ali prazne, kočija grofa de Restauda i kočija baruna de Nucingena, i krenu za sprovodom

b) i siromašan:

- izmoljena kratka molitva, plaćena studentovim novcima.
- bio je prisiljen posuditi dvadeset soua u Christophea

c) potkrjepa za Rastignacove suze

- bio je prisiljen posuditi dvadeset soua u Christophea. Ta okolnost, iako po sebi beznačajna, izazva u Rastignacu neopisivu tugu
- Mladić svrne pogled na grob i sahrani u njemu svoju posljednju mladenačku suzu

d) potkrjepa za odluke

- Oči mu gotovo žudno prionu za prostor među trgov Vendome i kupolom Invalida, tamo gdje je živo onaj otmjeni svijet u koji se želio probiti.
- kao da je već crpao njezin med i rekao ove izvanredne riječi
- A sad je red na nama dvoma!

4 boda – sve su tvrdnje potkrijepljenje citatom ili parafrazom ili se točno objašnjava stav i probleme koji se obrazlažu

3 boda – sve je svoje tvrdnje potkrijepio, ali površno (jednom rečenicom i sl.)

- dobro obrazlaže i potkrijepljuje, ali samo tri tvrdnje

2 boda – dvije je tvrdnje dobro obrazložio i potkrijepio

1 bod – svoje tvrdnje tek djelomično i vrlo šturo potkrijepljuje ili dijelom pogrješno

0 bodova – tvrdnje nisu uopće potkrijepljene ili je većina pogrješno shvaćena

A5 pokazano razumijevanje teksta**4 boda**

Očekuje se da je iz školskoga esaja potpuno jasno da je pristupnik pročitao roman i razumio kako se Rastignac odriče ideala za društveni i materijalni uspjeh

- da bi se uspjelo u 19. st. moralo je u pozadini biti plemićko podrijetlo, a uz to dolazi i materijalno bogatstvo

- osiromašeno plemstvo i obično ljudi teško bi mogli normalnim putem postići uspjeh
- Rastignac je zapravo karijerist 19. st.
- Izgubio je ideale i možda savjest, ali uspjeh koji je postigao (ne)vrijedan je toga
- Ne ocjenjuje se pristupnikov stav, njegovi primjeri i sl. (osim ako vrijeda bilo koga ili što, ako iznosi društveno potpuno neprihvatljive stavove)

4 boda – jasno i točno pokazuje razumijevanje romana u cjelini

3 boda – uglavnom dobro razumije tekst

2 boda – djelomično razumije tekst

1 bod – površno razumije tekst, donosi poneki krivi zaključak

0 bodova – uopće ne razumije tekst, očito da ne razumije tekst

Opisivači

Jur nijedna na svit vila Hanibala Lucića.

A ČITANJE I RAZUMIJEVANJE TEKSTA **20 BODOVA**

A1 navedena obilježja ponuđenoga teksta **2 boda**

Očekivano

- hrvatska renesansa, hvarski književni renesansni krug (Hvar)
- pisac prve hrvatske svjetovne drame – *Robinja*
- pisao je petrarkističke pjesme, izdana je jedna zbirka pjesama
- 16. st.
- jadranska obala, sa središtima u Dubrovniku, Splitu, Hvaru i Zadru (Ninu)
- renesansa traje od sred. 15. st. do kraja 16. st., cijelo 16. st.
- veliku utjecaj renesansne kulture i književnosti u Italiji
- važni su i čimbenici i blizina Italije te stalni trgovački i kulturni kontakti
- i u Hrvatskoj je renesansi važno antičko – književno naslijeđe;
- pisci pišu na narodnom jeziku

Poetika:

- djelo treba biti harmonično skladno oblikovano
- stil mora biti u skladu s predmetom koji se opjevava
- jezik mora biti čist i jasan
- gubi se srednjovjekovna težnja da djelo bude poučno i korisno
- petrarkizam - glavni model pjesništva
 - ljubav i ženska ljepota
- najčešći stih hrvatske renesanse je dvostruko rimovani dvanaesterac
- može navesti i predstavnike i djela, ali to nije bilo potrebno

2 boda – a) za Lucića: obavezno mora biti renesansa, Hvar, pisac Robinje (1. hrv. svjetovna drama)

b) - za renesansu: 16. stoljeće, jadranska obala; (u bilo kojemu obliku napisana)

**c) - tri obilježja renesanse
(sve je točno napisano)**

1 bod – ima samo dva od tri tražena elementa (oba su elementa točna)

0 bodova – nema ništa od navedenoga ili ima previše pogrešnih podataka

A2 Prepoznati ključni sadržajni podatci i struktura **4 boda**

Očekivano

a) - struktura pjesme: 10 strofa - oktava, osmerac, rima: unakrsna (ukrštena) i obgrljena abab abba ...

- prvi stih je ujedno i zadnji, drugi predzadnji

b) - motivi: - svaka strofa je jedan motiv ljepote; to su klasični petrarkistički motivi opisa ljepote: zlatna kosa kao kruna, rumeno lice, zubi biseri, usne koralji, bijela prsa

1. STROFA: - uvod, najava viline ljepote

2. STROFA: - čelo i kosa (zlatna kosa, čelo vedro)

3. STROFA: - obrve i oči

4. STROFA: - lice i mladost (lice kao ruža)

5. STROFA: - zubi kao biseri, usta kao koralj
6. STROFA: - grlo i vrat
7. STROFA: - prsa bijela
8. STROFA: - prsti
9. STROFA: - otmjenost i hod
10. STROFA: - molba Bogu da sačuva ljepotu

c) tema je pohvala ženskoj ljepoti; divljenje ljepoti vile; veličanje ljepote vile; petrarkistički opis vile, priznati i da je pjesma ljubavna, iako je misaona

d) - stilske figure:

- **poredba:** - Kako polje premaliti/ Ličca joj se ružom diče,
 - Prsi bilji sniga i mlika
 - Bi rek tančac da izvodi,
 - Zubići su drobni, gusti,
 - Kako biser ki se sklada,
 - uspoređuje usne s koraljima, lice s ružom, prste sa slonovačom itd.
- retoričko pitanje: (...) Koga ne bi prihiniti,
Od lefanće da su kosti?
- metafora: život sladak
- hiperbola: Jer ne mogu radost veću
Umisлити do vik vika.

- epiteti:
- biblijski motiv: mana s neba pada (može i kao poredba)
- **cijela je pjesma hiperbolizirana, pjesnik želi time naglasiti ljepotu vile, detaljnim opisom njezine ljepote želi dokazati ono što tvrdi u prvoj strofi**

4 boda – navodi se sve očekivano, u traženome opsegu

3 boda – nema jednoga elementa, ali ima ostale; ima sve elemente, ali površnost i oskudnost u podacima

2 boda – određuju se samo dva elementa; određuje elemente, ali ih površno objašnjava i ima nešto pogrešnih tvrdnji

1 bod – navodi samo jedan očekivani element točno: ostali elementi napisani su vrlo površno i šturo

0 bodova – nema niti jedan cjeloviti element prikazan; nema ništa od očekivanoga ili je samo mali broj napisanoga točan, ali to nije dovoljno

A3 Opisana problematizacija odlomaka prema smjernicama

6 bodova

Očekivano

a) - u posljednjoj strofi pjesnik moli Boga da sačuva tu ljepotu od prolaznosti, u renesansnom duhu uživanja u mladosti i ljepoti

- pjesniku bi bilo žao da takva ljepota nestane

b) pjesnik se vrlo slikovito izražava u opisu vile koristeći se klasičnim petrarkističkim motivima i obrascima, želeći tako prikazati njezinu ljepotu – vrlo detaljno opisuje uz hiperbolizaciju, ne bi li na suvjerio da je doista najljepša

- c) pjesma je nastala po uzoru na petrarkističke pjesme, ali ima utjecaja i narodne pjesme u motivima i usporedbama, skladna je u svojoj formi i u sadržaju
- d) pjesma je motivski petrarkistička, ali nije pisana u obliku Petrarkina soneta i nije prisutna neuzvrćena ljubav, pjesnikova patnja, nego samo divljenje ljepoti i uživanje u njoj

6 bodova – piše o svemu očekivanome – **i sve točno obrazlaže**

5 bodova – piše o svemu očekivanome, ali nedovoljno obrazlaže neke dijelove

4 boda – piše samo o petrarkizmu i o značenju posljednje strofe, sve napisano je točno

3 boda – pristupnik objašnjava posljednju strofu, ali ju ne razumije, ne objašnjava zašto se ona razlikuje od uzora; napisano je nedovoljno i ne ukazuje da pristupnik pjesmu razumije u kontekstu razdoblja, zapravo prepričava pjesmu

2 boda – piše točno o jednom elementu očekivanoga, u ostalima ima pogrešaka u tvrdnjama
- piše o svemu navedenome, ali površno i nisu svi podatci i zaključci točni

1 bod – samo šturo navodi očekivano (nabraja bez ikakvih objašnjenja);

- isključivo i površno prepričava pjesmu
- malo je točnih podataka i zaključaka uz elemente očekivanoga;
- previše se udaljava od interpretacije pjesme

0 bodova – nema ništa od očekivanoga ili je sve navedeno pogrešno; potpuno se udaljio od interpretacije pjesme; ima tek polovično navedene podatke iz smjernica, bez ulaska u samu pjesmu

A4 navedene tvrdnje potkrijepljene citatom/parafrazom

4 boda

- **očekivane potkrjepe**
- a) **potkrjepa stilskih figura**
- b) **potkrjepa motiva – navedena tri motiva**
- c) potkrjepa za rimu abababab
- d) potkrjepa za sve ostale tvrdnje

4 boda – sve su tvrdnje potkrijepljenje citatom ili parafrazom ili se točno objašnjava napisano

3 boda – sve je svoje tvrdnje potkrijepio, ali površno (jednom rečenicom i sl.)

- dobro obrazlaže i potkrijepljuje, ali samo tri tvrdnje

2 boda – dvije je tvrdnje dobro obrazložio i potkrijepio

1 bod – svoje tvrdnje tek djelomično i vrlo šturo potkrijepljuje ili dijelom pogrešno

0 bodova – tvrdnje nisu uopće potkrijepljene ili je većina pogrešno shvaćena

Očekivano

a) Ova pjesma ima kulturološku važnost, u tome vremenu hrv. književnost bila je uz bok europskoj, naši su se autori školovali u Italiji i donosili suvremeno i aktualno.

S jedne strane ima petrarkistički instrumentarij, no s druge strane ona je nastavak hrvatske narodne i umjetničke tradicije (osmerac), osjeća se utjecaj hrvatske narodne pjesme (tančac i sl.).

S jedne strane nastavak prethodnoga, ali i svojevrsni utjecaj dijelu pjesništva koje je slijedilo.

Dokaz je visoke kulturne i književne razvijenosti u našim kulturnim središtima toga razdoblja.

b) Očekuju se različiti odgovori, ALI svaki mora biti argumentiran, smisleno povezan i utemeljen na polaznome tekstu. Može se iznositi osobni stav, ali primjeren i prikladan ovakvome tekstu.

Očekuje se da je iz školskoga esaja potpuno jasno da je pristupnik razumio pjesmu i njene strukturalne i stilske odrednice te ju smisleno povezuje s razdobljem u kojem je nastala i s njezinim mjestom u kontekstu hrvatske književnosti.

4 boda – jasno i točno pokazuje razumijevanje pjesmi u cjelini

3 boda – uglavnom dobro razumije tekst

2 boda – djelomično razumije tekst

1 bod – površno razumije tekst, donosi poneki krivi zaključak

0 bodova – uopće ne razumije tekst, očito da ne razumije tekst